MÜSTEAR MAKÂMI

TEMEL BİLGİLERİ

&

TÜRK MÛSIKÎSİNDE KULLANILAN ARANAĞMELERİ

(Fasıl Mûsıkîsi için Yardımcı)

Erdinç ÇELİKKOL

www.erdinccelikkol.com

MÜSTEÂR MAKÂMI

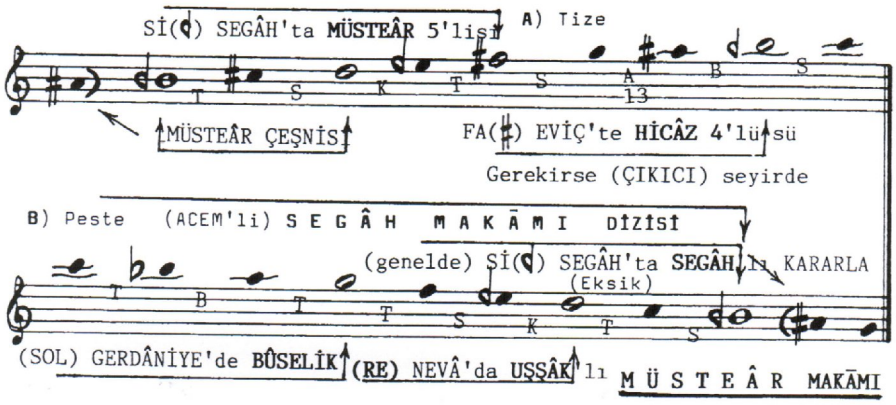
(XV. YY. MÜSTEÂR; Takma, eğreti)

* **KARARI** : Si (♮) **SEGÂH**
* **SEYRİ** : Karar bölgesinden

* **DİZİSİ** : Si (♮) **Segâh**'ta **MÜSTEÂR 5' (T S K T)** ye
Si (♮) **Segâh**'ta **SEGÂH 5' (S T K T)** ve
Fa (♯) **E v i ç**'de **HİCÂZ 4' (S A_{12} S)** ile,

Re - Nevâ'da *(inici)* **UŞŞÂK-BEYÂTİ DİZİSİ;**
Re - **Nevâ**'da **UŞŞÂK 4' (K S T)**,
Sol -**Gerdâniye**'de **BÛSELİK 5' (T B T T)** nin eklenmesiyle oluşmuştur.

NOT: Fa (♯) EVİÇ'teki HİCÂZ 4' Aslında, SEGÂH, MÜSTEÂR'lı ve HÜZZÂM MAKAMLARI ile ilgili eserlerin MEYÂN Bölümlerinde GEÇKİ olarak kullanılmaktadır.

* **PERDELERİ** : Si (♮) **Segâh**'ta **MÜSTEÂR 5' Perdeleri;**
Si (♮) Segâh, Do (♯) Nîm Hicâz, Nevâ, Mi (♮) Dik Hisâr, Fa (♯) Eviç veya Acem,

Si (♮) **Segâh**'ta **SEGÂH 5' Perdeleri;**
Si (♮) Segâh, Çârgâh, Nevâ, Mi (♮) Dik Hisâr, Fa (♯) Eviç,

Fa (♯) **Eviç**'te **HİCÂZ ÇEŞNİSİ Perdeleri;**
Fa (♯) Eviç, Gerdâniye, Lâ (♯) Sünbüle ve Si (♮) Tiz Segâh.

Re - Nevâ'da **UŞŞÂK DİZİSİ Perdeleri;**
Nevâ, Mi (♮) Dik Hisâr, Acem, Gerdâniye,

Gerdâniye, Muhayyer, Si (♭) Sünbüle, Tiz Çârgâh ve Tiz Nevâ.

* **DONANIMI** : Si (♮) **SEGÂH** , Mi (♮) **DİK HİSÂR** ve Fa (♯) **EVİÇ**
* **GÜÇLÜSÜ** : Re - **NEVÂ**
* **YEDENİ** : Lâ (♯) **KÜRDÎ** perdesi.

* **MUHTEMEL GENİŞLEME, GEÇKİ VE ASMA KARARLARI**

Si (♮) Tiz Segâh'ta;	**SEGÂH**'lı,
Sol - Gerdâniye'de;	**RAST**'lı veya **BÛSELİK**'li,
Fa (♯) Eviç'te;	**SEGÂH**'lı veya **HÜZZAM**'lı,
Mi (♮) Dik Hisâr'da;	**NİKRİZ**'li,
Mi Hüseynî'de;	**KÜRDÎ**'li,
Re - Nevâ'da;	**BÛSELİK**'li,
Do - Çârgâh'ta;	**RAST**'lı,
Lâ - Dügâh'ta;	**UŞŞAK**'lı,
Sol - Rast'ta;	**RAST**'lı,
Fa (♯) Irak'ta;	**SEGÂH**'lı ve **HİCÂZ**'lı.

* **ÖZET SEYİR** : Seyre, Karar bölgesinden Si (♮) **Segâh**'ta **MÜSTEÂR**'lı başlanıp, zaman zaman **MÜSTEÂR çeşnisine** yine Si (♮) perdesindeki **SEGÂH** ve Re - **Nevâ**'da **UŞŞÂK çeşnisi** eklenerek önce, Re - **Nevâ**'da bir **YARIM KARAR** yapılır.

Daha sonra yine **MÜSTEÂR**'lı ve **SEGÂH**'lı paslaşılarak ve diğer uygun **geçki** ve **asma kararları** da eklenerek sürdürülen seyir, sonuçta; Si (♮) **Segâh** perdesinde ve de genellikle Lâ (♯) **YEDEN**'li, **SEGÂH Eksik 5'**lisiyle noktalanır.

MÜSTEÂR

AĞIR AKSAK

1 - Selânikli AHMET Bey "Sunma mey serv-i hırâmânınla"

2 - Selânikli AHMET Bey "Andelib fervâdına hengâm geldi"

3 - Selânikli AHMET Bey "Sâz-ile ben ağlıyorken"

MÜSTEÂR - *AĞIR AKSAK*

4 - **BİMEN ŞEN** — **"Zevk-i dilberle gönül"**

5 - **RÜŞTÜ ERİÇ** — **"Dîl tesellî bulmuyor, gitti cânân"**

6 - **FENNİ BEY** — **"Bir mekâmı hoş edâdır MÜSTEÂR"**

MÜSTEÃR - *SENGÎN SEMÃÎ*

7 - Şemsettin ZİYÂ Bey — "Feryâdıma, efgânıma imdâd-edecek var"

8 - Selânikli AHMET Bey — "Âlemde sana kim acaba"

9 - BİLGE ÖZGEN — "Ömrün bu hazân mevsimi"

10 - AKIN ÖZKAN — "Yıllarca direndim, beni hep yendi"

11 - ZEKÂİ DEDE — "Ağlarım ağladığım yârim"

MÜSTEĀR - *DEVR-İ HİNDÎ*

12 - BEYLİK "Öyle sermestim ki idrak"

13 - LÂTİF AĞA "Gördüğüm şeb bağrımı"

14 - BEYLİK "Nevnihâl-i hüsn-ü ān"

15 - FENNİ BEY "Ey perîrû oldu dîl üftâde"

16 - Üsküdarlı Hoca ZİYÂ Bey "Sûz-i aşkı sorma benden"

MÜSTEÃR - *MÜSEMMEN*

17 - Üsküdarlı Hoca ZİYÂ Bey "Perîşân bir güzellik var"

18 - Selânikli AHMET Bey "Sevdâya düşmüş, kâm almak"

19 - FÃZIL Bey "Lâyık olunmuş güyâ havası"

MÜSTEÃR - *TÜRK AKSAĞI ve AKSAK SEMÂÎ*

20 - SÃİM GÜMÜŞ "Sensiz doğacak günleri, akşam biliriz"

21 - Üsküdarlı Hoca ZİYÂ Bey "Bilmem ne füsûn etti ki"

MÜSTEÃR - *AKSAK SEMÂÎ*

22 - ŞÂKİR AĞA — "Ey tûti-i mirkati tekellüm"

MÜSTEÃR - *C U R C U N A*

23 - BEYLİK — "Ağlarım, ağladığım yâre nümâyân olmaz"

24 - SUPHİ ZİYÂ ÖZBEKKAN — "Dönsek mi bu aşkın şafağından"

25 - ZEKİ DUYGULU — "Gözü siyah, kâşı keman"

MÜSTEÃR - *TEK VURUŞ*

26 - ERDİNÇ ÇELİKKOL — "Son şarkı, oldu haram"

MÜSTEÂR - *DÜYEK ve SOFYAN*

27 - Dr. ALÂEDDİN YAVAŞÇA "Bir sisli mâzî canlanır"

28 - HÂŞİM BEY "Ey şûh seninle gizlice mehtâba çıksak"

29 - Basmacı ABDİ Efendi "Firâkınla a sultânım"

30 - MARKAR AĞA "Görsem seni ben ey verd-i rânâ"

31 - MÜNİR NÛRETTİN SELÇUK "Ne olmuş ansızın cem meclisinde"

MÜSTEĀR - *DÜYEK ve SOFYAN*

32 - FETHİ KARAMAHMUTOĞLU "Bilmem bana ne oldu"

33 - BEYLİK "Lâyık mı sana a nûr-i pâkim"

MÜSTEĀR - *A K S A K*

34 - ERDİNÇ ÇELİKKOL "Gülerek can vereyim, aşk ile ben"

35 - MEDİHA ŞEN SANCAKOĞLU "Bin bir acı, feryâd duyarım"

36 - BİMEN ŞEN "Ne yaptın ki, bana söyle"

37 - ŞÂKİR AĞA - BEYLİK "Gel ey sâkî, şerâb-ı tâzelendir"

38 - LEYLÂ SAZ "Gönül, ölmedinse uyan"

39 - ŞEVKİ BEY "Söyle ey dîl, bâis-i âhın nedir"

40 - Selânikli AHMET "Süzüldü dîde-i sevdâ penâhım"

41 - Tanbûrî MUSTAFA Çavuş "Beğenirsen al yânına"

